

tu zákonné podmínky. Je tedy předpisem nutícím. Poruší-li jej soud, ať tím, že ho neprávem použije neb opomene ho použití, vykročí při vyměření trestu ze své trestní pravomoci a rozsudek jest zmatečným podle § 281 čís. 11 tr. ř. (srov. Sb. n. s. č. 2310). Nápravy takové vady lze se však domáhati jenom zmateční stížností. To se v souzeném případě nestalo. Státní zastupitelství se dotýká otázky, zda bylo předpisu § 265 tr. ř. právem použito, v odvolání jenom v odůvodnění svého návrhu, by byl obžalovanému trest uložen bez ohledu na tento předpis a podmíněný odklad odepřen. Na toto odvolání nelze závadný výrok změnit. Nelze jej změnit ani z úřední moci podle § 290 tr. ř., protože bylo zákona použito nesprávně, avšak ve prospěch obžalovaného, ježto by mu byl jinak patrně vyměřen trest vyšší. Proto nebylo vyhověno návrhu státního zastupitelství, by byl trest uložen nezávisle na ustanovení § 265 tr. ř. Uvážejí-li se pak přitěžující a polehčující okolnosti, uvedené v napadeném rozsudku, je nutno uznati, že doplňkový trest, vyměřený prvním soudem za použití § 55 tr. zák., je přiměřeným vině obžalovaného. Odvolání v tomto směru je neodůvodněné. Odvolání státního zastupitelství z výroku o podmíněném odkladu výkonu trestu doličuje, že skutečnosti, za kterých obžalovaný spáchal čin, pro který byl v této věci uznán vinným, neodůvodňují povolení podmíněného odkladu výkonu trestu. O této otázce není však třeba uvažovati, protože trest byl uložen, byť i mylně, jak vyloženo, avšak přece způsobem nenapravitelným, za použití § 265 tr. ř. a je nutno považovati jej pouze za doplněk trestu, uloženého předchozím rozsudkem. Ten byl podle rozsudku zemského trestního soudu v Praze z 25. října 1927 osm měsíců těžkého žaláře, byl však zvýšen rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 24. února 1928 na jeden rok těžkého žaláře. S dodatkovým trestem, uloženým v této věci, přesahuje jeden rok. Proto je podmíněný odklad podle § 1 zákona o podmíněném odsouzení vyloučen, a bylo odvolání státního zastupitelství v tomto bodě vyhověno a uznáno, že se trest ukládá nepodmíněně.

Čís. 3118.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Pro pojem »podněcování« (§ 15 čís. 3 zákona) stačí po případě i pouhé, třebaž zakryté doporučení oprávněnosti nebo výhodnosti trestného činu, pokud jen směřuje k tomu, by vyvolalo u posluchačů rozhodnutí k jeho spáchání.

Pokud sem spadá líčení událostí v Číně se sběhnuvších v souvislosti s možností války u nás a nepřímé nabádání posluchačů, by v tom případě (budou-li povoláni do zbraně) odepřeli poslušnost svým představeným.

(Rozh. ze dne 17. března 1928, Zm II 478/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného proti rozsudku krajského soudu v Olo-

mouci ze dne 4. října 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 15 čís. 3. zák. na ochr. rep., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti podle čís. 5, 9 a) a 10 § 281 tr. ř. Podle čís. 9 a) a 10 — správně jen 9 a) § 281 tr. ř. namítá stěžovatel, že zjištěné jeho výroky jsou trestně nerozhodné a nezakládají zejména skutkovou podstatu zločinu podle § 15 čís. 3 zák. na ochr. rep. Mylný jest prý názor prvního soudu (a neopodstatněný jeho závěr), že obžalovaný svými slovy: »A nás možná také poženou do války, avšak naše duše míti nebudou« — v souvislosti s předcházející řečí o událostech v Číně a možnosti války u nás — podněcoval přítomné osoby k zločinu vzpoury, poněvadž prý ani slovem nenabádal posluchače, by v případě války svých představených neuposlechli, nýbrž prý jen upozornil, že vítězství ve válce jest možné jen tenkrát, odpovídá-li zájmům celého národa a vychází-li z vůle veškerého obyvatelstva ve státě; že nepomohou ani nejlepší zbraně a nejschopnější vůdcové, nejsou-li vojáci nadšeni myšlenkou, pro kterou se válka vede, proniknutí přesvědčením, že bojují za věc spravedlivou, a oddáni tělem i duší svým představeným; připomínal-li neúspěchy čínských protirevolučních generálů, konstatoval tím pouze, že vojíni, kteří nebojují s nadšením, nemohou míti úspěch, i když konají svou povinnost a poslouchají představených. V žádném případě nepodněcoval ke vzpouře, odůvodnění rozsudku v tom směru jest prý velmi nedostatečné. Než zmateční stížnost, pokud správně provádí hmotněprávní zmatek, přehlíží, že pojmu podněcování odpovídá nejen přímá výzva a nabádání, nýbrž i nepřímé působení na cit a vůli posluchačů, jímž má býti v nich vyvoláno rozhodnutí porušiti zákon v určitém směru, že podle okolností stačí i pouhé, třebaš zakryté doporučení oprávněnosti nebo výhodnosti trestného činu, pokud jen směřuje k tomu, by vyvolalo u posluchačů rozhodnutí k jeho spáchání. V souzeném případě zjistil soud formálně bezvadně, přihlížeje k doslovu věty »a nás možná poženou také do války, avšak naše duše míti nebudou« a k její souvislosti s předcházející řečí obžalovaného, v níž uváděl události v Číně v souvislosti s možností války u nás, že smyslem jeho řeči bylo, nabádati nepřímě posluchače k tomu, by, kdyby byli povoláni jako vojáci do zbraně, odepřeli svým představeným poslušnost. Ze zjištění soudu plyne, že obžalovaný nepřímě doporučoval svým posluchačům, by páchali vojenský zločin vzpoury, líče jej jako čin oprávněný a pro ně výhodný ve snaze, vyvolati v nich rozhodnutí, by jej páchali v případě, že by byli povoláni do zbraně. Toto jednání obžalovaného, způsobilé zvrátiti posluchače v mravních a právních názorech o dovolenosti trestného činu, po případě utvrditi je v názorech souhlasných s řečníkovými, odpovídá pojmu podněcování, a poněvadž jest bezvadně zjištěno, že obžalovaný úmyslně podněcoval k hromadnému vzepření se (odporu) proti rozkazu představených, tedy k vojenskému zločinu podle § 159 voj. tr. zák., vyhovuje odsuzující výrok pro zločin podle § 15 čís. 3. zák. na ochr. rep. zjištěnému stavu věci i zákonu.